

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ТИМЧИШИН КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА

УДК 342.92

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ:
ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Приватній установі
«Науково-дослідний інститут публічного права».

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, професор,
відмінник освіти України

Боровик Андрій Володимирович,

Приватна установа

«Науково-дослідний інститут публічного права»,
віцепрезидент із наукової роботи.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України

Дубинський Олег Юрійович,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова,

проректор із науково-педагогічної роботи,

економічних, юридичних та соціальних питань;

доктор філософії в галузі права, доцент

Деревянко Наталія Зеновіївна,

Приватний вищий навчальний заклад

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»,

декан юридичного факультету.

Захист відбудеться «13» березня 2026 року о «10⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3 (зала вченої ради).

З дисертацією можна ознайомитися в національній бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Автореферат розісланий «13» лютого 2026 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Т.П. Попович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС зумовлена комплексом взаємопов'язаних чинників правового, інституційного та безпекового характеру. У сучасних умовах біологічні ризики (поширення небезпечних інфекцій, зростання загроз, пов'язаних із поводженням із патогенами, біовідходами, ГМО та біотехнологіями) і екологічні загрози (забруднення повітря, вод, ґрунтів, деградація екосистем, накопичення небезпечних відходів, техногенні аварії) набувають системного характеру та безпосередньо впливають на реалізацію конституційних прав людини, насамперед права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, охорону здоров'я та належний рівень екологічної безпеки. Тому адміністративно-правове забезпечення зазначеної сфери потребує наукового переосмислення як з позицій превенції ризиків і кризового реагування, так і з позицій належного врядування, ефективного державного нагляду (контролю), міжвідомчої координації та відповідальності.

Додаткової гостроти проблематика набуває у зв'язку з триваючою повномасштабною війною російської федерації проти України, яка спричинила різке зростання антропогенних та техногенних навантажень на довкілля, ускладнила функціонування системи екологічного моніторингу та державного контролю, підвищила ризики аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, забруднення територій, руйнування інфраструктури водопостачання й водовідведення, виникнення осередків біологічних загроз унаслідок порушення санітарних умов, переміщення населення та деградації екосистем. Воєнні дії актуалізують питання швидкого прийняття управлінських рішень, запровадження спеціальних адміністративно-правових режимів, удосконалення процедур оцінювання ризиків, посилення відповідальності за екологічні правопорушення, а також забезпечення доказової бази для фіксації та правової кваліфікації шкоди довкіллю.

Водночас актуальність теми визначається євроінтеграційним курсом України та об'єктивною необхідністю адаптації національного законодавства до права ЄС. Європейський Союз формує розгалужену систему правового регулювання у сфері охорони довкілля та управління ризиками, що ґрунтується на принципах превентивності, обережності (*precautionary principle*), принципу «забруднювач платить», інтегрованого підходу до охорони довкілля, належного рівня участі громадськості та доступу до екологічної інформації, а також ризик-орієнтованого державного нагляду. Для України порівняльно-правовий аналіз досвіду держав-членів ЄС є важливим з огляду на потребу приведення адміністративних процедур, інструментів контролю, механізмів екологічної відповідальності та інституційної архітектури у відповідність до європейських стандартів, що, своєю чергою, сприятиме підвищенню ефективності державної політики та стійкості національної системи безпеки.

Окремим аспектом актуальності є наявність прогалин і колізій у чинному національному законодавстві України, яке регламентує біологічну та екологічну безпеку фрагментарно, через значну кількість актів різної юридичної сили та галузевої спрямованості. Така розпорошеність нормативного масиву нерідко призводить до: нечіткості термінологічного апарату і різнотлумачень базових дефініцій (зокрема, щодо «біологічної безпеки», «екологічної безпеки», «біологічних ризиків», «небезпечних факторів»); дублювання повноважень та розмивання відповідальності між органами виконавчої влади і контролюючими інституціями; несумісності або неповноти процедур моніторингу, оцінки ризиків, реагування на надзвичайні ситуації біологічного та екологічного характеру; колізій між нормами про державний нагляд (контроль) та спеціальними режимами у сферах санітарного, ветеринарного, фітосанітарного, природоохоронного регулювання; недостатньої узгодженості механізмів відповідальності, відшкодування шкоди та відновлення довкілля. У результаті виникають труднощі із забезпеченням єдиної державної політики, належної координації та прозорості управлінських рішень, що особливо критично в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

У цьому контексті обґрунтованою є необхідність розроблення й прийняття окремого Закону України «Про біологічну та екологічну безпеку», який має забезпечити систематизацію та уніфікацію правового регулювання, визначити цілі, принципи та стандарти державної політики у відповідній сфері, встановити узгоджені дефініції, чітко розмежувати компетенцію суб'єктів публічної адміністрації, закріпити ризик-орієнтовані механізми превенції й реагування, процедури моніторингу та інформування населення, а також дієві інструменти державного нагляду (контролю) і відповідальності. Такий закон повинен стати рамковим актом, здатним усунути нормативні прогалини й колізії, посилити інституційну спроможність держави, а також створити правові передумови для ефективної адаптації до *acquis* ЄС у сфері довкілля та управління біологічними ризиками.

Отже, дослідження адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням досвіду України та країн ЄС є своєчасним і суспільно значущим, оскільки воно спрямоване на формування комплексного науково обґрунтованого підходу до вдосконалення законодавства й управлінських практик, підвищення стійкості держави до багатфакторних загроз, забезпечення виконання євроінтеграційних зобов'язань та створення ефективної правової моделі захисту людини, суспільства і довкілля в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Питання екологічної та біологічної безпеки України досліджували такі відомі вчені, як: І. Безноско, В. Бородай, Л. Глущенко, І. Гуменюк, О. Дем'янюк, О. Дребот, А. Запталова, Н. Карачинська, Н. Косовська, А. Ліщук, А. Парфенюк, П. Перейра, Л. Симочко, О. Тертична, В. Цвігун, Г. Чоботько, Д. Яковенко та інші.

Різні аспекти публічного управління, адміністрування та правового регулювання у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки досліджували: В. Андрейцев, Н. Барбашова, Д. Белов, Ю. Бисага, А. Боровик, Н. Деревянко, І. Дмитренко, О. Дубинський, В. Завгородня, О. Заржицький, Т. Коваленко, Т. Оверковська, О. Піддубний, Л. Струтинська-Струк, О. Хіміч, О. Шамсутдінов та інші відомі науковці.

Проте адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки в країнах ЄС у контексті порівняльного аналізу з національним досвідом України ще не були предметом окремого наукового аналізу, що актуалізує необхідність проведення цього дослідження з метою виокремлення та запозичення позитивного зарубіжного досвіду для України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Роботу виконано в рамках планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права» та відповідно до Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 рр.

Проблематика дисертації корелюється з низкою загальнонаціональних стратегічних концепцій та актів, зокрема Стратегією забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту за принципом «єдине здоров'я» на період до 2025 р., схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 р. № 1416-р; Стратегією екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 р., схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 р. № 1363-р; Стратегією біобезпеки та біологічного захисту, затвердженою Указом Президента України від 17.12.2021 р. № 668/2021; Указом Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», а також Рішенням Ради Національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 р. «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації», яке введено в дію Указом Президента України від 23.03.2021 р. № 111/2021.

Внесок здобувача полягає у порівняльно-правовому дослідженні адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС.

Мета дослідження. Метою дисертаційної роботи є порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства країн ЄС та України щодо правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з метою виокремлення позитивного досвіду у цій сфері суспільних відносин та визначення доцільності його імплементації в національне законодавство.

Досягнення поставленої мети дисертаційної роботи пов'язується із вирішенням таких наукових *задач*:

– проаналізувати та систематизувати історіографію дослідження та історію становлення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС, а також визначити методологію дослідження цієї теми;

- проаналізувати сучасний стан адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та ЄС;
- охарактеризувати систему суб'єктів забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС;
- визначити особливості адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в окремих країнах ЄС;
- охарактеризувати підстави, порядок та особливості притягнення до юридичної відповідальності осіб за порушення норм законодавства у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС;
- визначити перспективні напрями удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням відповідного позитивного досвіду країн ЄС.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки (досвід України та країн ЄС).

Методи дослідження. Досягнення поставленої мети дисертаційного дослідження та вирішення визначених у роботі завдань вимагає застосування як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання. Застосування законів та принципів діалектики, системного методу, а також історико-правового наукового підходу дозволило проаналізувати та систематизувати історіографію дослідження та історію становлення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС, а також визначитися із методологією дослідження цієї теми (підрозділ 1.1). Структурно-функціональний метод, прийоми логіки, а також порівняльно-правовий метод дозволили проаналізувати сучасний стан адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та ЄС (підрозділ 1.2). Застосування системного та структурно-функціонального методів, формально-юридичного методу, а також методу компаративістики дозволило охарактеризувати систему суб'єктів забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС (підрозділ 2.1). Порівняльно-правовий метод, прийоми логіки, структурно-функціональний та системний методи дозволили визначити особливості адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в окремих країнах ЄС (підрозділ 2.2). Застосування формально-юридичного та порівняльно-правового методів дозволило охарактеризувати підстави, порядок та особливості притягнення до юридичної відповідальності осіб за порушення норм законодавства у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС (підрозділ 2.3). Використання формально-юридичного методу та методу юридичного моделювання, а також цивілізаційного та синергетичного наукових підходів дозволило визначити перспективні напрями удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового

регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням відповідного позитивного досвіду країн ЄС (розділ 3).

Нормативною базою дослідження є закони та підзаконні нормативні акти, якими врегульовано забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС.

Емпіричну основу цього дослідження становили наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних учених, адміністративна та судова практика, статистичні матеріали та аналітичні матеріали автора.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексних наукових досліджень, присвячених адміністративно-правовим засадам забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням досвіду України та країн ЄС. Здійснене дослідження дозволило сформулювати нові наукові положення та висновки, обґрунтовані особисто здобувачем, зокрема:

уперше:

– сформульовано авторське визначення адміністративно-правових засад забезпечення екологічної та біологічної безпеки, які пропонується розуміти як сукупність адміністративно-правових засобів регулювання суспільних відносин у сфері забезпечення екологічної та біологічної безпеки, застосування яких спрямоване на досягнення публічної мети – захист життя і здоров'я населення та навколишнього природного середовища від негативного впливу факторів природного, техногенного, соціального та воєнного характеру;

– обґрунтовано необхідність прийняття нового комплексного закону про екологічну та біологічну безпеку, інтегрованого з IHR (International Health Regulations) і One Health, яким буде врегульовано всі ключові питання екологічної та біологічної безпеки, регламентовано застосування засобів екологічного та біологічного захисту; встановлено права та обов'язки учасників відповідних правовідносин;

– обґрунтовано необхідність прийняття Закону України «Про штучний інтелект» та підзаконного «Порядку використання алгоритмічних систем у державному екологічному та біологічному нагляді», який визначить класи систем (аналітика, рекомендації, підтримка рішення), стандарти валідації, правила доказовості даних і межі автоматизації, а також «реєстр алгоритмічних систем» держави з описом моделі, цілей, наборів даних і відповідальних осіб;

– обґрунтовано необхідність розробки та прийняття спеціального закону або комплексних змін до чинних законів під Seveso-подібний адміністративно-правовий режим забезпечення техногенної, екологічної та біологічної безпеки, що передбачає ідентифікацію об'єктів підвищеної небезпеки, оцінку ризиків, превентивний контроль і підвищені вимоги до операторів таких об'єктів (ґрунтується на підходах, закладених у директивах Європейського Союзу Seveso);

удосконалено:

– наукові підходи щодо напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання механізму забезпечення екологічної та біологічної безпеки в Україні (з урахуванням позитивного досвіду країн ЄС), до яких віднесено: рамкове оновлення екологічного законодавства під логіку управління ризиками (інтегровані дозволи, моніторинг, відновлення, санкції, цифрові реєстри); доведення PRTR (Національного реєстру викидів та перенесення забруднювачів) до «працюючого» інструменту правозастосування через верифікацію даних і зв'язок із контролем; затвердження процесуальних стандартів еко- і біонагляду (докази, лабораторії, протоколи, припис–зупинення–оскарження);

– наукові підходи до питання забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС у частині правового регулювання забезпечення екологічної та біологічної безпеки шляхом імплементації або доведення до рівня практичного застосування ключових нормативних актів у цій сфері суспільних відносин (повний пакет «ГМО-acquis» (Директива 2001/18/ЄС, Директива 2009/41/ЄС, Регламенти 1829/2003, 1830/2003 і 1946/2003), Seveso III (Директива 2012/18/ЄС), REACH/CLP (Регламент 528/2012), Habitats та Birds Directives; кліматичний acquis (Директива 2003/87/ЄС у поєднанні з Європейським кліматичним законом) тощо);

набули подальшого розвитку:

– аргументація доцільності правової регламентації та практичної реалізації ідеї створення національної електронної системи оповіщення громадян та органів публічної адміністрації (зворотний зв'язок) про виникнення загроз екологічній та біологічній безпеці у формі спеціального мобільного застосунку;

– обґрунтування на підставі аналізу досвіду країн ЄС пропозиції щодо адміністративно-правової регламентації створення єдиного вебпорталу «Екологічна та біологічна безпека», який буде містити всю інформацію про стан екологічної та біологічної безпеки (рівень забруднення води, повітря, земель за регіонами, інформацію про техногенні аварії, епідемії, епізоотії та введені у зв'язку з ними обмеження), інформацію про систему суб'єктів забезпечення екологічної та біологічної безпеки та засоби комунікації з ними, аналітику, нормативні документи, ресурси для досліджень чи практичної роботи тощо;

– аргументація необхідності імплементації європейських стандартів спеціалізованого правового режиму біобезпеки у сфері використання генетично модифікованих організмів, який поєднує оцінку ризиків, дозвільну систему, державний нагляд та ґрунтується на чітких принципах, превентивних процедурах, інтегрованих дозволах, визначених компетенціях і реальній юридичній відповідальності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, які містяться в роботі, можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – шляхом їх використання у подальшій розробці теоретичних актуальних питань організаційного та адміністративно-правового забезпечення екологічної та біологічної безпеки;

– *законотворчій діяльності* – отримані результати можна використовувати для вдосконалення чинного національного законодавства в частині адміністративно-правового регулювання забезпечення екологічної та біологічної безпеки;

– *навчальному процесі* – для підготовки підручників, посібників та в процесі викладання курсів з таких навчальних дисциплін, як «Адміністративне право», «Екологічне право» та ін.

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження були оприлюднені та доповідалися на двох науково-практичних конференціях, а саме: «Theoretical foundations of law, public management and practice of their application» (м. Рига, Латвійська Республіка, 25–26 грудня 2024 р.); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р.).

Публікації. Основні наукові результати дисертації відображено у 7 наукових працях, серед яких 4 наукові статті опубліковані в юридичних фахових виданнях України, затверджених МОН України, 1 наукова праця – в іноземному виданні, та 2 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять п'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 215 сторінок, з яких основний текст становить 169 сторінок. Список використаних джерел містить 195 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, окреслено її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, проаналізовано загальний стан наукової розробленості теми; визначено мету й основні завдання дослідження, сформульовано об'єкт і предмет, названо основні методологічні підходи до дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, а також наведено відомості про апробацію і публікацію результатів дослідження, його структуру.

Розділ 1 «Теоретичні, методологічні та правові основи дослідження адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Історіографія, методологія дослідження та історія становлення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС»* підкреслено, що у сучасній адміністративній науці об'єктивною є тенденція щодо активізації досліджень правових засад функціонування механізму забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС, що зумовлено необхідністю процесів адаптації національного законодавства до права ЄС.

Визначено методологію порівняльно-правового дослідження адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС, яка обов'язково має включати філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні методи дослідження, а також провідні наукові підходи: історико-правовий, телеологічний, антропологічний, цивілізаційний та синергетичний, які дозволяють розкрити всі аспекти такої теми, виявити актуальні питання, проблеми та запропонувати ефективні шляхи їх вирішення.

Визначено періодизацію становлення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС.

У підрозділі 1.2 *«Сучасний стан адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та ЄС»* на підставі аналізу наукової літератури та першоджерел зазначається, що національне законодавство досить детально регламентує питання забезпечення екологічної та біологічної безпеки, проте нові виклики та загрози техногенного, природного, соціального та воєнного характеру вимагають пошуку нових форм та методів адміністративно-правового регулювання механізму запобігання та протидії негативним факторам, які можуть порушити або вже порушують нормальну життєдіяльність суспільства. Необхідність удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні зумовлена також необхідністю завершення адаптації національного законодавства до права ЄС.

Позитивний європейський досвід правового регулювання у цій сфері суспільних відносин є результатом багаторічного формування сталих (стабільних) правових систем Європи, в яких значна увага приділяється саме правовій регламентації функціонування механізму забезпечення екологічної та біологічної безпеки.

Зазначається, що імплементація нормативних приписів права ЄС у сфері забезпечення екологічної та біологічної безпеки в національне законодавство означає не лише прийняття відповідних законів, але і створення підзаконної бази, інституцій, процедур, моніторингу, звітності й реального правозастосування. Без цього формальна відповідність *acquis* буде неповною. Деякі частини *acquis* надзвичайно складні, багаторівневі та потребують значних ресурсів (технічних, фінансових, інституційних) для реалізації. Через стратегію розширення ЄС і статус кандидата України поступова апроксимація законодавства – це тривалий процес, тому важливо проводити його системно й послідовно.

Розділ 2 «Особливості інституційного механізму забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та окремих державах ЄС» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Система суб'єктів забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС»* встановлено, що ключову роль у протидії загрозам національній біологічній та екологічній безпеці відіграють суб'єкти владних повноважень органів публічної адміністрації, юридичні та фізичні особи, які через свою діяльність виконують відповідні функції. З огляду на особливу важливість оперативного та ефективного реагування на загрози біологічній та екологічній безпеці діяльність перелічених суб'єктів детально регламентована на рівні законів та відомчих підзаконних нормативно-правових актів. Проте сучасний стан адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів забезпечення екологічної та біологічної безпеки в Україні є задовільним, що зумовлено у тому числі розпорошеністю законодавства, низьким рівнем фінансування та матеріально-технічного забезпечення діяльності вказаних суб'єктів тощо.

Інституційна система ЄС ґрунтується на діяльності Європейської комісії, спеціалізованих агентств, таких як Європейське агентство з охорони довкілля, Європейське агентство з безпеки харчових продуктів та Європейський центр з профілактики та контролю захворювань. Вони здійснюють моніторинг ризиків, наукові оцінки, контроль виконання норм та координацію дій між державами-членами. Важливою є також участь громадськості у процесі ухвалення рішень, що закріплено у вимогах Орхуської конвенції та директивах, спрямованих на забезпечення доступу до екологічної інформації.

Ключовими принципами адміністративно-правового регулювання в ЄС є: принцип обережності, за яким рішення ухвалюються навіть за умов неповної наукової визначеності, якщо існує ризик значної шкоди; принцип превенції, що орієнтує держави на запобігання екологічним та біологічним загрозам, а не лише реакцію на них; принцип «забруднювач платить», який покладає фінансову відповідальність за шкоду на суб'єкта, що її спричинив; принцип сталого розвитку, що забезпечує баланс між економічними, екологічними та соціальними інтересами.

У підрозділі 2.2 *«Особливості адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в окремих країнах ЄС»* досліджено досвід провідних європейських держав, а також держав, які відносно недавно набули повноправного членства в ЄС.

Зазначається, що Федеративна Республіка Німеччина та Французька Республіка являють собою приклади правових систем з розвинутими механізмами адміністративно-правового регулювання екологічної та біологічної безпеки, де поєднуються як превентивні, так і контролюючі підходи державного впливу. Вказується на доцільність запозичення практики систематизації екологічного законодавства: або у вигляді кодифікованого екологічного кодексу (французький досвід), або через чіткі рамкові акти зі

зрозумілим розподілом адміністративних повноважень і процедур та розвинутими підзаконними актами.

Підкреслено важливість посилення національної системи біобезпеки на основі європейських підходів: створення єдиної вертикалі органів, відповідальних за управління ризиками ГМО, лабораторної безпеки, поводження з патогенами, узгоджених процедур оцінки ризику, повідомлення та транскордонної співпраці відповідно до Картахенського протоколу і права ЄС. Досвід Федеративної Республіки Німеччина та Французької Республіки свідчить, що саме поєднання стратегічного планування, незалежного моніторингу, жорстких цілей і реальних санкцій за їх невиконання дозволяє перетворити екологічні та біологічні стандарти з декларацій на дієві інструменти державно-управлінського впливу.

Зазначається, що досвід Республіки Польща, а також Балтійських держав (Естонської Республіки, Латвійської Республіки, Литовської Республіки) у сфері адміністративно-правового забезпечення екологічної та біологічної безпеки є особливо цінним для України, оскільки ці країни здійснили перехід від соціалістичної правової системи, успішно реалізували комплекс інституційних та адміністративно-правових реформ та набули повноправного членства в Європейському Союзі.

Встановлено, що у Республіці Польща та країнах Балтії (Литовська Республіка, Латвійська Республіка, Естонська Республіка) система органів публічної адміністрації у сфері екологічної та біологічної безпеки побудована за принципом чіткого розмежування формування політики, адміністративного управління та незалежного контролю, що забезпечує її ефективність і стійкість. Окремо підкреслено, що для національного законодавства доцільною є імплементація кодифікованого або квазікодифікованого підходу до екологічної безпеки за зразком естонської моделі Загальної частини Екологічного кодексу.

У підрозділі 2.3 «Підстави, порядок та особливості притягнення до юридичної відповідальності осіб за порушення норм законодавства у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС» встановлено, що саме дієвість санкцій за вчинення правопорушень у сфері біологічної та екологічної безпеки в країнах ЄС є гарантією дотримання норм екологічного законодавства та нормативних актів у сфері біозахисту.

Зазначається, що в Україні притягнення до юридичної відповідальності за порушення у сфері біологічної та екологічної безпеки ґрунтується переважно на адміністративних і кримінальних санкціях із домінуванням карального підходу; практика застосування норм часто є фрагментарною й залежить від діяльності контролюючих органів. Натомість у країнах Європейського Союзу відповідальність має комплексний і превентивний характер: поєднуються адміністративні, цивільні та кримінальні механізми, широко застосовується принцип «забруднювач платить», а контроль і санкції є більш уніфікованими та ефективними.

Таким чином, ключова різниця полягає у тому, що в ЄС робиться акцент на запобіганні та відшкодуванні шкоди, тоді як в Україні увага зосереджена переважно на покаранні за вже вчинені порушення.

Розділ 3 «Перспективні напрями удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням відповідного позитивного досвіду країн ЄС» присвячено формулюванню пропозицій щодо удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні з урахуванням позитивного досвіду країн ЄС.

Зазначається, що найбільш перспективними напрямами удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні з урахуванням позитивного досвіду країн ЄС є:

- гармонізація національного законодавства з правом Європейського Союзу у сфері біологічної та екологічної безпеки;
- посилення превентивного характеру адміністративно-правових заходів;
- удосконалення системи адміністративних санкцій та підвищення їх ефективності;
- впровадження принципу «забруднювач платить» на практичному рівні;
- підвищення інституційної спроможності органів контролю та нагляду;
- забезпечення прозорості, цифровізації та міжвідомчої координації;
- розширення механізмів громадського контролю та доступу до екологічної інформації.

До конкретних заходів, спрямованих на удосконалення адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки, слід віднести:

- розробку та прийняття Екологічного кодексу України, який стане рамковим нормативним документом, спрямованим на вдосконалення національного механізму забезпечення екологічної та біологічної безпеки;
- прийняття комплексного Закону України «Про екологічний та біологічний захист»;
- прийняття Закону України «Про штучний інтелект» та підзаконного «Порядку використання алгоритмічних систем у державному екологічному та біологічному нагляді»;
- розробку та прийняття спеціального закону або комплексних змін до чинних законів під Seveso-подібний адміністративно-правовий режим забезпечення техногенної, екологічної та біологічної безпеки;
- доведення PRTR (Національного реєстру викидів та перенесення забруднювачів) до «працюючого» інструменту правозастосування через верифікацію даних і зв'язок із контролем;
- затвердження процесуальних стандартів еко- і біонагляду;
- створення національної електронної системи оповіщення громадян та органів публічної адміністрації (зворотний зв'язок) про виникнення загроз екологічній та біологічній безпеці у формі спеціального мобільного застосунку;

– створення єдиного вебпорталу «Екологічна та біологічна безпека», який буде містити всю інформацію про стан екологічної та біологічної безпеки, інформацію про систему суб'єктів забезпечення екологічної та біологічної безпеки та засоби комунікації з ними, статистику, аналітику, нормативні документи, ресурси для досліджень чи практичної роботи.

Підкреслено, що імплементація проаналізованого позитивного досвіду країн ЄС у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в національне законодавство та юридичну практику потребує обов'язкового врахування особливостей національної економіки, інфраструктури, національних правових традицій та звичаїв, а також особливостей правосвідомості та правової культури громадян України.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що виявляється у порівняльно-правовому дослідженні адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС. Унаслідок дисертаційного дослідження сформульовано такі основні висновки:

1. Визначено, що історію розвитку адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та Європейському Союзі доцільно умовно поділити на чотири історичні періоди.

Перший період, який охоплює час до середини ХХ століття, можна охарактеризувати як додержавний і ранньоіндустріальний. У цей час не існувало цілісної концепції біологічної чи екологічної безпеки, а правове регулювання мало фрагментарний характер і зводилося переважно до санітарних заходів, боротьби з епідеміями та охорони окремих природних ресурсів. На території України відповідні норми формувалися в межах правових систем держав, до складу яких вона входила, тоді як у європейських країнах регулювання здійснювалося здебільшого на локальному або муніципальному рівні.

Другий період припадає на 1950–1980-ті рр. і пов'язаний з індустріалізацією та становленням державницької моделі управління. Для нього характерне різке зростання техногенного навантаження та формування перших систем державного адміністративного контролю у сфері охорони довкілля і санітарно-епідеміологічної безпеки. В Україні, яка перебувала у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік, домінувала жорстка централізована система управління з пріоритетом економічного розвитку над екологічними та біологічними чинниками безпеки. У країнах Західної Європи в цей період починає формуватися спеціалізоване екологічне законодавство, створюються органи державного управління у сфері охорони довкілля та закладаються основи міждержавної координації.

Третій період, який охоплює 1990-ті рр. – початок 2010-х, пов'язаний із постіндустріальним розвитком та інтеграційними процесами. У цей час відбувається усвідомлення глобального характеру екологічних і біологічних загроз, формується концепція сталого розвитку та розширюється інструментарій адміністративно-правового регулювання, зокрема через ліцензування, екологічну експертизу та оцінку впливу на довкілля. Для України цей етап означає становлення власної системи екологічного та адміністративного права, конституційне закріплення екологічної безпеки й поступову гармонізацію національного законодавства з європейськими стандартами. В Європейському Союзі саме в цей період активно розвивається наднаціональне екологічне та біобезпекове право.

Сучасний, четвертий період, що триває з 2010-х рр. і дотепер, характеризується сприйняттям біологічної та екологічної безпеки як складник національної та колективної безпеки. Адміністративно-правові механізми орієнтуються на управління ризиками, превенцію та реагування на нові загрози, зокрема пандемії, кліматичні зміни, техногенні аварії та воєнні дії. Для України цей етап пов'язаний із посиленням ролі держави в умовах надзвичайних ситуацій і поглибленням інтеграції з ЄС, тоді як для Європейського Союзу – з формуванням спільної політики біологічної та екологічної безпеки та координацією дій між державами-членами.

2. Встановлено, що в Україні адміністративно-правове регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки є фрагментарним і переважно реактивним: законодавство містить значний масив норм, але вони не досить інтегровані, слабо орієнтовані на управління ризиками та мають проблеми з ефективним правозастосуванням і координацією органів публічної влади.

Натомість в ЄС таке регулювання є системним і ризик-орієнтованим: воно ґрунтується на інтегрованих дозволах, превенції, моніторингу, відповідальності та відновленні довкілля, забезпечується розвиненою інституційною та процедурною базою й високим рівнем імплементації та контролю.

3. Визначено, що система суб'єктів забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні є багаторівневою, але інституційно розпорошеною: повноваження розподілені між органами загальної та спеціальної компетенції, що ускладнює координацію, відповідальність і ефективне міжвідомче управління. Натомість у країнах ЄС система суб'єктів є інституційно скоординованою та функціонально збалансованою: чітко розмежовані регуляторні, наглядові й виконавчі повноваження, діє розвинена мережа спеціалізованих агентств і ефективні механізми міждержавної та міжсекторальної взаємодії.

4. Доведено, що адміністративно-правове регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки в державах-засновниках ЄС (Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Італійська Республіка, Королівство Бельгія, Нідерланди тощо) характеризується системністю, превентивною спрямованістю та високим рівнем інституційної зрілості. У цих країнах сформовано стабільні механізми ризик-орієнтованого управління,

широко застосовуються інтегровані дозвільні процедури, ефективні системи моніторингу й контролю, а також дієві інструменти юридичної відповідальності та відновлення довкілля, що забезпечує передбачуваність і сталість адміністративно-правового регулювання.

Натомість у нових державах-членах ЄС, зокрема у Республіці Польща та країнах Балтії, адміністративно-правове регулювання перебуває у стадії активної адаптації до *acquis* ЄС. Хоча національне законодавство загалом гармонізоване з правом ЄС, зберігаються окремі проблеми фрагментарності правозастосування, інституційної спроможності та ресурсного забезпечення. Водночас для цих країн характерним є динамічне впровадження європейських підходів до забезпечення біологічної та екологічної безпеки, зокрема розвиток ризик-орієнтованого нагляду, цифрових реєстрів та систем екологічного і біологічного моніторингу.

5. Охарактеризовано, що підстави та порядок притягнення до юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері біологічної та екологічної безпеки в Україні визначені нормами адміністративного, кримінального та цивільного права, однак система відповідальності залишається переважно каральною й реактивною: санкції часто не співмірні шкоді, процедури притягнення є тривалими, а механізми відшкодування та відновлення порушеного стану довкілля застосовуються не досить ефективно.

Натомість у країнах ЄС юридична відповідальність у цій сфері має комплексний і превентивний характер: чітко визначені підстави відповідальності, діють уніфіковані адміністративні процедури, широко застосовуються принципи «забруднювач платить» та екологічної відповідальності, а пріоритет надається швидкому припиненню порушень, відшкодуванню шкоди та обов'язковому відновленню довкілля і біобезпеки.

6. Встановлено, що до перспективних напрямів удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням відповідного позитивного досвіду країн ЄС слід віднести: рамкове оновлення екологічного законодавства під логіку управління ризиками (інтегровані дозволи, моніторинг, відновлення, санкції, цифрові реєстри); прийняття спеціального закону або комплексних змін до чинних нормативно-правових актів під «Seveso-подібний» режим великих аварій із небезпечними речовинами; доведення PRTR (національного реєстру викидів та перенесення забруднювачів) до рівня «працюючого» інструменту правозастосування через верифікацію даних і зв'язок із контролем; прийняття нового рамкового закону про біологічну безпеку та біологічний захист (поза вузькою ГМО-оптикою), інтегрованого з IHR (International Health Regulations) і One Health; затвердження процесуальних стандартів еко- і біонагляду (верифіковані докази, сертифіковані лабораторії, протоколи, припис–зупинення–оскарження); регламентоване використання ШІ в нагляді та дозвільних процедурах із чіткими гарантіями прав і якості.

У підсумку це змінить саму «архітектуру» адміністративно-правового механізму: держава перестане бути лише каральним контролером, а виступатиме як суб'єкт ризик-орієнтованого управління, який попереджає шкоду, вимірює її прозоро, швидко зупиняє небезпечну діяльність і змушує відновлювати довкілля та біобезпеку, і саме це, як показує зарубіжна практика, дає найбільший ефект у разі обмежених ресурсів.

Наведений перелік перспективних напрямів удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки не є вичерпним, адже сучасне європейське законодавство є досить динамічним і потребує постійного моніторингу та врахування останніх змін у національній правотворчій діяльності.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Тимчишин К. Адміністративно-правові засади забезпечення екологічної та біологічної безпеки у Республіці Польща та балтійських державах. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 7(67). Р. 441–448. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.7.67>.

2. Тимчишин К.В. Актуальні напрями удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 4(82). С. 483–489. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.77>.

3. Тимчишин К.В. Адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Німеччині, Франції та Великій Британії: позитивний досвід для України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 373–376. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/83>.

4. Тимчишин К.В. Адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки в країнах Європейського Союзу. *Право та державне управління*. 2024. № 4. С. 667–675. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.92>.

5. Тимчишин К.В. Суб'єкти забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні: адміністративно-правові засади діяльності та напрями їх удосконалення. *Право і суспільство*. 2025. № 5. Т. 2. С. 379–386. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.2.49>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Тимчишин К.В. Адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні. *Proceedings of the International scientific conference “Theoretical foundations of law, public management and practice of their application”*, Riga, the Republic of Latvia, December 25–26, 2024. Riga: Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 383–386. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-94>.

2. Тимчишин К.В. Актуальні питання адміністративно-правового регулювання забезпечення екологічної та біологічної безпеки в Україні. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права*: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 654–656. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-178>.

АНОТАЦІЇ

Тимчишин К.В. Адміністративно-правові засади забезпечення біологічної та екологічної безпеки: досвід України та країн ЄС. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2026.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що виявляється у порівняльно-правовому дослідженні адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні та країнах ЄС.

Констатовано, що національне законодавство досить детально регламентує питання забезпечення екологічної та біологічної безпеки, проте нові виклики та загрози техногенного, природного, соціального та воєнного характеру вимагають пошуку нових форм та методів адміністративно-правового регулювання механізму запобігання та протидії негативним факторам, які можуть порушити або вже порушують нормальну життєдіяльність суспільства. Необхідність удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення біологічної та екологічної безпеки в Україні зумовлена також необхідністю завершення адаптації національного законодавства до права ЄС. Позитивний європейський досвід правового регулювання у цій сфері суспільних відносин є результатом багаторічного формування сталих (стабільних) правових систем Європи, в яких значна увага приділяється саме правовій регламентації функціонування механізму забезпечення екологічної та біологічної безпеки.

До перспективних напрямів удосконалення національного законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання забезпечення біологічної та екологічної безпеки з урахуванням відповідного позитивного досвіду країн ЄС віднесено: рамкове оновлення екологічного законодавства під логіку управління ризиками (інтегровані дозволи, моніторинг, відновлення, санкції, цифрові реєстри); прийняття спеціального закону або комплексних змін до чинних нормативно-правових актів під «Seveso-подібний» режим великих аварій із небезпечними речовинами; доведення PRTR (Національного реєстру викидів та перенесення забруднювачів) до рівня «працюючого» інструменту правозастосування через верифікацію даних і зв'язок із контролем; прийняття нового комплексного закону про біологічну та екологічну безпеку (поза

вузькою ГМО-оптикою), інтегрованого з IHR (International Health Regulations) і One Health; затвердження процесуальних стандартів еко- і біонагляду (верифіковані докази, сертифіковані лабораторії, протоколи, припис–зупинення–оскарження); регламентоване окремим законом та підзаконними актами використання ШІ в нагляді та дозвільних процедурах із чіткими гарантіями прав і якості.

Запропоновані реформи покликані змінити саму «архітектуру» адміністративно-правового механізму публічного управління суспільними відносинами у сфері забезпечення біологічної та екологічної безпеки – у разі їх ефективної реалізації держава перестане бути лише каральним контролером, а виступатиме як суб'єкт ризик-орієнтованого управління, який попереджає шкоду, вимірює її прозоро, швидко зупиняє небезпечну діяльність і змушує відновлювати довкілля та біобезпеку, і саме це, як показує зарубіжна практика, дає найбільший ефект у разі обмежених ресурсів.

Підкреслено, що імплементація нормативних приписів права ЄС у сфері забезпечення екологічної та біологічної безпеки в національне законодавство означає не лише прийняття відповідних законів, але і створення підзаконної бази, інституцій, процедур, моніторингу, звітності й реального правозастосування. Без цього формальна відповідність *acquis* буде неповною. Деякі частини *acquis* надзвичайно складні, багаторівневі та потребують значних ресурсів (технічних, фінансових, інституційних) для реалізації. Поступова апроксимація законодавства є тривалим процесом, результативність якого потребує спільних зусиль усіх органів публічної адміністрації. Особливу роль у цьому процесі має відіграти кодифікація екологічного законодавства та прийняття перспективного Закону України «Про забезпечення біологічної та екологічної безпеки», розробленого з урахуванням позитивного європейського досвіду.

Ключові слова: адміністрування, апроксимація, біологічна безпека, директива, екологічна безпека, європейський досвід, імплементація, контроль, повноваження, правові засади, публічне управління, регламент, стандарти, стратегія.

Tymchyshyn K.V. Administrative and Legal Principles of Ensuring Biological and Environmental Security: The Experience of Ukraine and the European Union Countries. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a candidate degree in law sciences by speciality 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Uzhgorod National University, Uzhhorod, 2026.

The dissertation provides a theoretical generalization and a novel solution to a scientific problem, manifested in a comparative legal study of the administrative and legal principles of ensuring biological and environmental security in Ukraine and the European Union countries.

It is established that national legislation regulates issues of environmental and biological security in sufficient detail; however, new technogenic, natural, social, and military challenges and threats necessitate the search for new forms and methods of administrative and legal regulation of mechanisms for preventing and counteracting negative factors that may disrupt or already disrupt the normal functioning of society. The need to improve the administrative and legal principles of ensuring biological and environmental security in Ukraine is also conditioned by the necessity to complete the adaptation of national legislation to EU law. Positive European experience in legal regulation within this sphere of social relations is the result of many years of development of stable legal systems in Europe, in which particular attention is paid to the legal regulation of the functioning of mechanisms for ensuring environmental and biological security.

Promising directions for improving national legislation in the field of administrative and legal regulation of biological and environmental security, taking into account relevant positive experience of EU countries, include: a framework renewal of environmental legislation based on risk-management logic (integrated permits, monitoring, remediation, sanctions, digital registers); the adoption of a special law or comprehensive amendments to existing regulatory acts establishing a “Seveso-like” regime for major accidents involving hazardous substances; bringing the PRTR (Pollutant Release and Transfer Register) to the level of a fully functioning law-enforcement instrument through data verification and linkage with control mechanisms; adoption of a new comprehensive law on biological and environmental security (beyond a narrow GMO-focused approach), integrated with the International Health Regulations (IHR) and the One Health concept; approval of procedural standards for environmental and biological supervision (verified evidence, certified laboratories, protocols, injunction–suspension–appeal procedures); and regulation, through a separate law and by-laws, of the use of artificial intelligence in supervisory and permitting procedures with clear guarantees of rights protection and quality assurance.

The proposed reforms are intended to transform the very “architecture” of the administrative and legal mechanism of public governance in the field of ensuring biological and environmental security. If effectively implemented, the state will cease to function merely as a punitive controller and will instead act as a subject of risk-oriented governance that prevents harm, measures it transparently, promptly halts dangerous activities, and ensures environmental restoration and biosecurity – an approach that, as demonstrated by foreign practice, yields the greatest effect under conditions of limited resources.

It is emphasized that the implementation of EU legal norms in the field of environmental and biological security into national legislation entails not only the adoption of relevant laws, but also the creation of subordinate legislation, institutions, procedures, monitoring systems, reporting mechanisms, and effective law enforcement. Without this, formal compliance with the *acquis* will remain incomplete. Certain components of the *acquis* are extremely complex and multi-level and require substantial technical, financial, and institutional resources for

implementation. Gradual approximation of legislation is a long-term process whose effectiveness depends on the coordinated efforts of all public administration bodies. A special role in this process should be played by the codification of environmental legislation and the adoption of a prospective Law of Ukraine “On Ensuring Biological and Environmental Security”, developed with due regard to positive European experience.

Key words: administration, approximation, biological security, control, directive, environmental security, European experience, implementation, legal principles, powers, public governance, regulation, standards, strategy.

Підписано до друку 12.02.2026. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1157.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.